

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

ยุคโลกาภิวัตน์การแข่งขันระหว่างประเทศเป็นไปอย่างเข้มข้นยิ่งขึ้น ประเทศที่มีความก้าวหน้าทางวิชาการ เทคโนโลยีและยุทธศาสตร์ที่เหนือกว่าจะมีความได้เปรียบเหนือประเทศที่มีการพัฒนาทางวิชาการและเทคโนโลยีที่ด้อยกว่า ดังนั้น การที่จะพัฒนาประเทศให้แข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จึงต้องสร้างเสริมคุณภาพของกำลังคนระดับสูงของประเทศที่จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ต่อไป ซึ่งกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการพัฒนา กำลังคน คือ กระบวนการศึกษา เพราะ “การศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เจริญเติบโตสมบูรณ์เต็มที่ นั่นคือ เป็นการสอนหรือแนะนำให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองให้มากที่สุดเท่าที่สามารถกระทำได้” (พระมหาอริยธรรมโม, <https://www.l3nr.org/posts/386839>) ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ได้ระบุความมุ่งหมายและหลักการไว้ในมาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทศนครี คำนิยม คุณธรรมทั้งระดับบุคคลและระดับประเทศ ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในการพัฒนาประเทศให้ประสบความสำเร็จในทุกด้านๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรม (สรค์ชัย กิตยานันท์, 2553)

มหาวิทยาลัย จัดเป็นแหล่งวิทยาการชั้นสูงที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อความเจริญของมนุษยชาติในระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม มิใช่ว่าผู้ที่เข้าศึกษาระดับอุดมศึกษาจะสามารถสำเร็จการศึกษาได้ทั้งหมด ส่วนหนึ่งต้องออกจากการศึกษากลางคัน ทำให้เกิดผลเสียหายต่อนักวิชาการเรียกว่า “เกิดความสูญเปล่าในการลงทุนเพื่อการศึกษา” กล่าวคือ สถานศึกษาเสียเวลาในการบริหารจัดการ เสียทรัพยากรในการลงทุนและเสียโอกาสในการสร้างคน ส่วนผู้เรียนเสียเวลาเสียเงินทอง และประการสำคัญ คือ เสียขวัญและกำลังใจในการถอยหลังเพื่อไปเริ่มต้นใหม่ รวมทั้งภาครัฐก็จำเป็นต้องจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อสนับสนุนการอุดมศึกษาเป็นจำนวนมากเช่นกัน

นอกจากนี้การออกกลางคันยังแสดงถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษานั้นๆ อีกด้วย

รายงานสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีการศึกษา 2554 – 2556 พบว่า มีอัตราของนักศึกษาออกกลางคันเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่ออัตราการคงอยู่ของนักศึกษา อยู่ในระดับไม่น่าพึงพอใจเท่าที่ควร อัตราการออกกลางคันของนักศึกษา เมื่อเทียบกับนักศึกษาคงอยู่ ในปีการศึกษา 2554 คิดเป็นร้อยละ 6.85 ปีการศึกษา 2555 คิดเป็นร้อยละ 7.39 และปีการศึกษา 2556 คิดเป็นร้อยละ 8.25 (ปีการศึกษา 2554 ใช้ข้อมูล ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2554 ปีการศึกษา 2555 ใช้ข้อมูล ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2555 ส่วนปีการศึกษา 2556 ใช้ข้อมูล ณ วันที่ 20 สิงหาคม 2556)

ดังนั้น การออกกลางคันเป็นปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษา เนื่องจากการออกกลางคันเป็นการสูญเสียเปล่าและล้มเหลวในด้านการจัดการศึกษา อีกทั้งนักศึกษาที่ออกกลางคันเหล่านั้นย่อมได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจ รวมทั้งเป็นการบ่งบอกถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของสถาบันการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาและนำเสนอแนวทางแก้ไขป้องกันหรือลดอัตราของนักศึกษาออกกลางคันให้ลดน้อยลง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

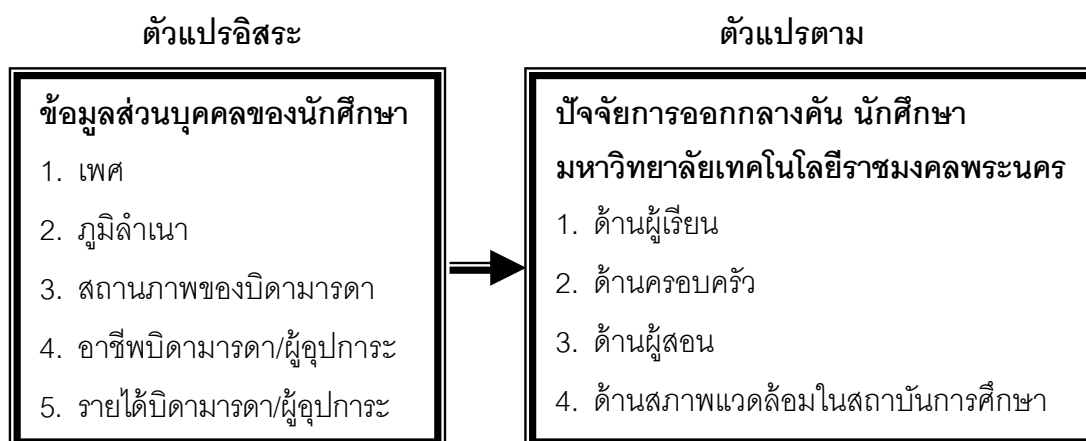
1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีการศึกษา 2557

1.2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคล กับการออกกลางคันของนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2557

1.2.3 เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักศึกษา

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีการศึกษา 2557 ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

1.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1.4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาที่ออกกลางคัน ในปีการศึกษา 2557 ประกอบด้วย เพศ ภูมิลำเนา สถานภาพของบิดามารดา อาชีพบิดามารดา/ผู้อุปการะ และรายได้บิดามารดา/ผู้อุปการะ

1.4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ปัจจัยการออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประกอบด้วย ด้านผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านผู้สอน และด้านสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษา

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.5.1 ด้านเนื้อหา

- ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีการศึกษา 2557

- ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคล กับการออกกลางคันของนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2557

- หาแนวทางการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษา

1.5.2 ด้านระยะเวลาในการดำเนินการ 1 ตุลาคม 2557 – 30 กันยายน 2558

1.5.3 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูล คือ นักศึกษาที่ออกกลางคันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,176 คน (ข้อมูลจากสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ณ วันที่ 31 มีนาคม 2558) รวมถึงอาจารย์ผู้สอนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 584 คน (ข้อมูลจากกองบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ณ วันที่ 31 มีนาคม 2558)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาที่ออกกลางคันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 360 คน

1.5.4 ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

- การศึกษาข้อมูลเอกสาร (documentary research) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทั้งที่เป็นแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ (Interviews)

แบบสัมภาษณ์เป็นแบบมาตรฐาน (Structured or Standardized Interviews) โดยผู้สัมภาษณ์กำหนดประเด็นคำถามเรื่องที่ทำวิจัยหรือข้อมูลที่ต้องการไว้ล่วงหน้า แบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 สัมภาษณ์นักศึกษาที่ออกกลางคันของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในปีการศึกษา 2557 ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สาเหตุการออกกลางคันของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 3 การศึกษาในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 4 ทักษะและข้อเสนอแนะที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา

ตอนที่ 3 ทักษะและข้อเสนอแนะที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1.5.5 ด้านการดำเนินการวิจัย ค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง หาปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา รวมทั้งสรุปแนวทางการแก้ไข

1.6 นิยามศัพท์

หน่วยงานที่สังกัด หมายถึง ส่วนงานของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้แก่ หน่วยงานสนับสนุนและคณะต่างๆ

คณะ หมายถึง คณะที่จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 9 คณะ ได้แก่

1. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
2. คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
3. คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
4. คณะบริหารธุรกิจ
5. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
6. คณะวิศวกรรมศาสตร์
7. คณะศิลปศาสตร์
8. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
9. คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

การออกกลางคันของนักศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษาสิ้นสุดความเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครก่อนที่จะก่อนสำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนด จากการลาออก พ้นสภาพความเป็นนักศึกษา และการถอนสภาพการเป็นนักศึกษา

การลาออก หมายถึง การที่นักศึกษายื่นคำร้องขอลาออกจากการเป็นนักศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา พร้อมหนังสือยินยอมจากผู้ปกครองผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาถึงคณบดี แล้วเสนอมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

การพ้นสภาพความเป็นนักศึกษา หมายถึง การพ้นสภาพความเป็นนักศึกษาตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2550 ได้แก่ ผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้

การถอนสภาพการเป็นนักศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษาถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2550 ได้แก่ การไม่ลงทะเบียนเรียน หรือไม่ทำหนังสือขออนุญาตลาพักการศึกษาต่อคณบดี หรือไม่ชำระเงินค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสภาพการเป็นนักศึกษากายใน 30 วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ให้สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

1.7.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อการได้เปรียบในการแข่งขันในอนาคต